N°. 88. 1831.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- en Wetenschappelijk COURANT. Blad.

Woensdag den 4 Mei.

NEDERLANDEN.

Breda, den 3den Mei.

Gisteren tegen den avond is Z. K. H. Prins *Frederik* weder in deze vesting gearriveerd.

— Men heeft heden morgen, zoo als ook in den loop van gisteren, kanonschoten in de rigting van de Schelde gehoord; men veronderstelt, dat het opfeningschoten van onze flotille op genoemde rivier zijn geweest.

— Z. M. heeft, bij besluit van den 1sten dezer, hoogstdezelfs vroeger besluit van den 8sten Nov. 1830, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen diensten, toepasselijk verklaard op den baron *de Bachman*, als gouverneur der provincie Limburg; zijnde voorts bij eerstgemeld besluit bepaald, dat het opperste gezag in Limburg tijdelijk zou worden opgedragen aan eenen buitengewonen dezaants te zenden commissaris, tot welken post Z. M., bij besluit van den 27 April ll., heeft benoemd den staatsraad *Gericke*.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal houden zich onledig met het onderzoek van het ontwerp van wet, omtrent de gedwongene geldleening. Het voorstel van den heer *Wurfbain* is overwogen, naar men heeft, naar men vernomen, gevolg de gedane keuring niet zeer weggedragen zal dus het ontwerp, onaangenaam zeer aan onaangenaamheden. Men verneemt dat dit onderwerp al spoedig bij de kamer in deze afgedane zaak zal worden behandeld.

— De generaal *Dedem* is dezer dagen te 's Hage aangekomen en aan het hotel *de Bellevue* afgestapt.

— Den 20sten April ll. is, te Halle, in den ouderdom van 72 jaren, overleden de bekende romanschrijver *August Lafontaine*.

— Van Warschau zijn geene latere berigten dan die van den 21sten, waarvan in ons vorig nommer melding is gemaakt. Van de poolsche grenzen, naar den kant van Silezie, wordt, van den 20sten der afgeloopene maand, gemeld, dat de veldmaarschalk *Diebitsch* wederom eene versterking van 25,000 man zou bekomen hebben en dat hij met spoed aan de operatien, die in den rug zijns legers plaats hebben, geen einde gemaakt heeft, om des te beter de poolsche legermagt te verdeelen. De opstand in Litthauen had tot dus verre de Russen geen ander nadeel toegebragt dan het beletten der gemeenschap te land, welke echter door stoombooten over zee gehouden werd. Het is intusschen niet te ontkennen, dat deze opstand van gewigt zou kunnen worden, zoo de generaal *Diebitsch* niet aan het overwinnen moet blijven. De graaf *von Pahlen*, gouverneur van Liffland en Esthland, had uit Riga eene versterking van 10,000 man gekregen, om voor de zekerheid dier belangrijke grens-provincie te waken.

— Een overoud Hollandsch spreekwoord zegt: *Als de kok en de bottelier kijven, weet het schaapsvolk best waar de boter gebleven is*. De Luiksche en Brusselsche dagbladen maken eene correspondentie tusschen den generaal *Mellinet* en zekeren kolonel *van den Broeck* publiek, waarin deze beide elkander om het zeerst beschuldigen. (1) Eenige zinsneden uit die correspondentie zullen duidelijk doen blijken, hoe de Belgische troepen en vooral de zoogenaamde vrijwilligers, op de plaatsen, welke het ongeluk hebben van door hen bezocht te worden, huishouden.

In een door *van den Broeck* te berde gebragten brief van den gouverneur van Limburg aan den heer *Tielemans*, destijds chef van het comité van binnenlandsche zaken, komt voor:

„In de beide eerste maanden mijner administratie, werd ik dikwijls in den loop mijner bezigheden gehinderd door den intogt van het korps troepen van *Mellinet*, en nog meer door de formatie van het vrijkorps van *Tilly* in mijne provincie; de eerste, zonder magt, zonder geestkracht, kan geene krijgstucht of orde onder zijne troepen houden. De troepen van Saksen Weimar hebben minder kwaad gedaan dan dat korps; niets is er veilig voor; waar die lieden doorkomen plunderen en rooven zij; ik heb boekdeelen van klagten over door hen begane diefstallen ontvangen. De kommandant *Tilly* handelt even zoo; hij gedraagt zich, van allen, die zijn korps uitmaken, het slechtste; hij heeft, in weerwil mijner bevelen, reeds acht of tien publieke kassen doen opligten. In dezen toestand van zaken heeft de provincie, in plaats van den aftogt der Hollanders te zegenen, alle reden, om het gouvernement, dat hen opgevolgd is, te verwenschen, als hetwelk hen niet tegen deze ontuchtige benden beschermt; ook vordert men van alle kanten verlof, om hen gewapenderhand te verdrijven; en dat alles in het gezigt van eene alnog door de Hollanders bezette vesting."

Een andere door *van den Broeck* te berde gebragte brief is door 18 officieren geteekend en vrij vinden in denzelven, dat gezegde heer *van den Broeck* door het gouvernement aangesteld geworden is, om de vrijkorpsen tot reguliere troepen te organiseren. „Daar heerschte," zeggen deze officieren, „eene vreesselijke wanorde onder deze brigade, welke slechts eene verwarde menigte gewapende mannen zonder eenige krijgstucht vertoonde, en het voorwerp van afschuw voor de geheele provincie geworden was, door de wanorde, die zij beging. In de door dezelve bezette provincie Limburg ging slechts eene kreet tegen de door deze troepen aangerigte vernielingen op, welke zich gedroegen als waren zij in een vijandelijk land. De inwoners dier provincie, anders zoo verknocht aan de nationale zaak (!!), waren reeds zoo ver gebragt van het Hollandsche juk terug te wenschen.

„In deze omstandigheden kwam de kolonel *van den Broeck* bij de brigade aan; enz." (*Hier volgt een relaas van de wanden, welke de kolonel gevreesd zou hebben, om, door deze milde bende, kalm ingehaald te worden.*)

Paris, den 29sten April.

(Vervolg.)

De prins *von Schwartzenberg* is, van Londen, binnen deze stad aangekomen; men zegt, dat hij met het doen van mededeelingen betrekkelijk de zaken van Polen en Italie belast is.

— De hertog *Karel van Brunswijk* is gisteren avond van hier vertrokken en heeft den weg naar Bordeaux ingeslagen; men denkt dat hij zich naar Madrid, begeeft.

— In *le Messager des Chambres* wordt het volgend artikel gelezen: » De patriotten van het groothertogdom Luxemburg formeren vrijkorpsen en eskadrons lansiers; het gouvernement te Brussel levert hun geld en wapenen. Het schijnt echter, dat er tot dus verre geene eigenlijk gezegde belgische troepen in het groothertogdom doorgedrongen zijn. Het pruissisch garnizoen bewaart, hoezeer 8,000 man sterk, de striktste onzijdigheid. Wij wenschen, dat het fransch gouvernement genoegzaam krediet op het belgische moge hebben, om hetzelve te overreden van niets te doen dan eenstemmig met Frankrijk. Dit zou het beste middel zijn, om tot een goed einde te geraken, hetzij langs diplomatische wegen, hetzij op eene andere wijs, indien het onmogelijk was, elkander te verstaan of toe te naderen. Maar ontijdige vijandelijkheden, door België alleen ondernomen, zouden slechts de verwarring vermeerderen, zonder de magt te hebben van de knoop te ontbinden."

— Al de kolonels der gewezen garde en van het militaire huis van *Karel X*, die, als zoodanig, rang van marechal-de-camp hadden, zijn door den tegenwoordigen minister van oorlog op reforme gesteld, met uitzondering alleen van den marquis *de Caraman*.

— De generaal *Clauzel* had, op zijne doorreis te Marseille, van de regering en van de kamer van kophandel dier stad een zeer ontvangen, betrekkelijk het aanleggen van eene volkplanting te Algiers, en heeft daarop schriftelijk geantwoord, dat het gouvernement hare verlangens reeds was voorgekomen en er bepalingen waren gemaakt, om van die gewigtige verovering nut te trekken.

— Het hof van assises heeft de personen, die beschuldigd waren van een complot tegen den staat, ter zake van het vieren van de lijkdienst voor den hertog *van Berry* in de gewezen kerk van St. Germain l'Auxerrois, onschuldig verklaard en vrijgesproken.

ENGELAND.

London, den [illegible] Mei.

Uit Portsmouth is dezer dagen een eskader gezeild. Dit eskader hetwelk van verzegelde orders voorzien is, die niet dan op zekere hoogte mogen geopend worden, bestaat uit de *Ariadne* van 26, den *Dispatch* van 18, de *Nimrod* van 10 en de *Savage* van 10 stukken; algemeen wordt erkend, dat dit smaldeel naar Lissabon bestemd is.

— Bij de illuminatie, die, bij gelegenheid van het scheiden van het parlement door den koning, woensdag te London heeft plaats gehad, zijn eenige ongeregeldheden voorgevallen, door het inwerpen der glazen van sommige huizen, die niet verlicht waren, en bij lieden, die zich tegen de hervorming van het parlement hadden verklaard; zoo zijn, onder anderen, bij sir *Robert Wilson*, die voor het amendement van den generaal *Cascoyne* gestemd had, alle de

(1) Wij hebben, in ons vorig nommer reeds, met een woord van die correspondentie gesproken.

vensters vernield. De nieuwe politie heeft groote diensten bewezen, de rust hersteld en verdere wanordens voorgekomen.

De illuminatie is meer algemeen geweest dan bij eenige vroegere gelegenheid.

— In de vorige week had de russische ambassadeur eenige conferentien met lord *Palmerston* gehad, waarin hij, zoo men zegt, den lord, namens den Keizer, de verzekering herhaald had, dat de Polen met alle gematigdheid zouden worden behandeld; op eenige bedenkingen van wege Engeland en Frankrijk, ten aanzien der constitutie, welke de Polen verlangen, had de ambassadeur echter niet geantwoord.

OOSTENRIJK.

Weenen, den 22sten April.

Uit Lemberg in Galicie wordt geschreven, dat, ten gevolge der nederlaag van den russischen generaal *Rudinger*, op den 15den dezer geleden, (*zie ons vorig nommer, art. Weenen*) de Polen van geheel Volhijnie meester zijn. Op alle grenspunten waait de poolsche adelaar. Op het grenspunt Radziwilow, een half uur van Brody, is een poolsch tol-ambt opgerigt, alwaar de belastingen voor rekening der poolsche regering ingevorderd worden. De opstand breidt zich wijd en zijd uit en het schijnt den opstandelingen geenszins aan wapenen te ontbreken.

ITALIE.

Ferrara, den 21sten April.

Op den 18den dezer braken er, te Faenza, waaruit even te voren de Oostenrijksche troepen vertrokken waren, onlusten uit. Het arbeidsvolk in de voorsteden greep naar de wapenen en begon op de stedelingen zonder onderscheid aan te vallen. De juist georganiseerd wordende pausselijke gemeente-wacht verstroopte echter de oproerigen, bij welke gelegenheid van beide kanten gevuurd werd en eenige dooden en gekwetsten vielen. Op den 19den trachtten die uit de voorsteden het gevecht te vernieuwen; dewijl er echter, met het aanbreken van den dag, eene Oostenrijksche kolom uit Imola kwam aanrukken, bleef dien dag, zoo in de stad als in de voorsteden, alles in rust. De Oostenrijkers bezetten nog slechts Ancona en Bologna, doch doorkruisen het geheele land aan deze zijde der Appenijnen met kleine mobiele kolommen, door welken maatregel de rust bewaard blijft en de regering overal door hunne tegenwoordigheid gemagtigd wordt, zonder dat zij zich in het geringste met hare zaken doen en hoeven te bemoeijen. De geheele sterkte der Oostenrijksche magt in de Romeinsche staten bedraagt nog slechts 5000 man, en derzelver verblijf hangt alleen van den wil des pausen af, aan wien het overgelaten is of hij de troepen wil houden dan wil laten vertrekken.

STAAT VAN ZAKEN.

Misschien leven wij in eenen toestand van kalmte niet ongelijk aan die in de natuur, welke een zwaar onweder vooraf gaat. Reeds zoo menigmaal zijn wij bedreigd, en reeds zoo dikwerf is de donkere lucht weder afgetrokken, dat wij er langzamerhand onverschillig aan worden, of er liever niet aan hechten. Nogtans is *dit* zigtbaar, dat er eene sterke partij in België is, welke den oorlog wil. Het algemeen gerucht zegt, en er is, na de verontschuldigingen der dagbladen van de *associatie*, niet aan te twijfelen, dat het eigenlijke gouvernement van België, dat van den regent nul is, en dat de associatie met der daad regeert. Haar brief aan *de Lafayette* duidt aan, dat zij een plan vormt, (waartoe zij wellig, in het groot zamenweefsel der jacobijnen, zelve slechts werktuig is) en dat zij reeds, om zoo te spreken, de hulp van het *Fransche volk* heeft ingeroepen. Voor de uitvoering van dat plan bestaan er mogelijk twee hoofdpunten: Gent en Antwerpen. De nabijheid van Staats-Vlaanderen, zoo wel als de Citadel van Antwerpen, bieden eene te schoone gelegenheid aan, om de fakkel des oorlogs niet te doen ontbranden. *Tielemans*, *de president der associatie*, is *gouverneur der provincie Antwerpen!* wie bezeft niet, wat rol hij daar te vervullen heeft! Voor hem geldt het bederf der schoone handelstad volstrekt niets. Integendeel, wanneer men eenmaal de zaken zoo ver zal gebragt hebben, dat onze *Chasse* handelen moet en handelen zal, dan valt het gemakkelijk, om met behulp van onbeschaamde leugentaal, voor het oog der wereld te verklaren, dat wij het eerst den aanval begonnen zijn. Zoo gemakkelijk als zij in hunne dagbladen ieder een hebben doen gelooven, dat wij het fort *St. Marie* aan de Schelde, bezet hadden, terwijl dit in tegendeel door de Belgen zelven geschied was, even gemakkelijk zal een *Tielemans* elke daad van zelfverdediging, van geregte straf voor hoon en beleediging, het verraad en aanval van onze zijde weten af te schilderen. Opmerkelijk ook is het, dat sedert de *president der associatie* in *Antwerpen* is, op onze brieven booten en schepen is geschoten; dat er, zoo het schijnt, meer dan ooit aan de oevers van de Schelde, batterijen worden opgeworpen; dat de gemeenschap met het Vlaamsche hoofd is afgebroken; dat onderscheiden dorpen op de oevers en nabij de forten bezet zijn, en dat een *de Beaulieu* wordt weggezonden, die het arresteren van een burgemeester, voor het gevangen nemen van soldaten, *geen manier van doen vond* (zie de Staats-Courant omtrent het stroopen te Bladel), om door een *Daine*, in alles een waardig pendant van *Tielemans*, te worden vervangen. Wij houden dus den staat van vrede, waarin wij schijnen te leven, voor zeer onzeker en zeer wisselvallig. Wij vestigen daarop te meer de opmerkzaamheid, om de moedige vaderlanders die op de grenzen staan, te doen gevoelen, van hoe veel gewigt hunne tegenwoordigheid aldaar is, en nog worden kan. Dat zij toch zelven het oog houden op den gang der gebeurtenissen, en bedenken, dat de Jacobijnen welligt op het welslagen van de een of andere poging hopen, om die te doen dienen, tot ondersteuning van ondernemingen van anderen aard, welke hun geenszins onverschillig zijn, namelijk, *de zegepraal hunner partij bij de aanstaande verkiezingen*. Wij voor ons, op de regtvaardigheid des Allerhoogsten vertrouwende, bemoedigen ons door de gedachte, dat de raadslagen der boozen tot hun eigen bederf zullen uitloopen, maar daartoe zal welligt onze medewerking worden vereischt. Zoo dat tijdstip mogt geboren worden, dat wij dan onze vijanden doen ondervinden, wat de wil van eensgezinde burgers doen kan, en dat wij dan ook niet schroomen de grenzen onzer landpalen over te trekken, niet om aan geene zijde der grenslijn een voet gronds te veroveren, maar het eigen vaderland te behoeden, tegen de geweldenarijen van hen, die zich in het land hunner inwoning, door *roof*, *moord* en *plundering* hebben doen kennen.

Bij het onderzoek der begrootingswetten, is in eene der afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onlangs aangemerkt, dat bij vorige gelegenheden, zoo in de secties als bij de openbare beraadslagingen, meer dan eens ernstige klagten zijn aangeheven, over het sober deel, op onze begrootingen aan de marine toegewezen. Die klagten, zegt men verder, mogten tegenwoordig geen gehoor verwerven, ten gevalle van een volk, dat geen belang kende of erkende, dan dat van een tijdelijk fabriek-wezen, aan hetwelk het alles onderwerpelijk milde gesteld hebben; thans echter, nu de natuurlijke orde der dingen herboren is, nu moet het oogenblik daar geacht worden, om ons zoo geheel anders te gedragen, wat talrijkheid van schepen en magt van zeelieden betreft, uit den vervallen staat op te beuren en tot die hoogte te voeren, waarop het bij eene handeldrijvende en zeevarende natie behoort gebragt te worden, welke haren handel wil beschermd en hare volkplantingen beveiligd zien. Wanneer de afdeeling deze meening uit, dan heeft zij de verzekering, dat al wat Holland's waar belang best en waardeert, met haar instemt; daar de jongstbetoonde heldenmoed, waardig die der oude tijden, op nieuw bewezen heeft, dat onze vlag, door eene genoegzame zeemagt gevoerd, bij voortduring ontzag moet in te boezemen op het element, dit meer dan eens de getuige onzer nationale grootheid was. De hooge regering, en de afdeeling merkt dit met een waarlijk genoegen op, heeft, door de menigte van in de tegenwoordige omstandigheden in dienst gestelde bodems, het treffend bewijs van haar eenstemmig inzien met de natie, in deze hoogstaangelegene zaak, aan den dag gelegd, en er blijft alzoo slechts te wenschen overig, dat ook in het vervolg, het tot eenen onveranderlijken grondregel van staat mag aangenomen worden, dat wij onsen rang als zeemogendheid moeten hernemen.

BEKENDMAKING.

De Directeur der Bank van Leening te Breda, zal, op last der Commissie van Administratie derzelve Beleen-Bank, op Woensdag en Donderdag den 15 en 16 Junij aanstaande, aanvangende des morgens ten tien en des namiddags ten twee ure, aan het Lokaal der Bank in het openbaar doen verkoopen:

De verstane PANDEN, van de Maanden January, Februarij en Maart 1830; zullende de Goederen dadge te voren, te zeekenen op dezelfde uren, alhaar te zien zijn.

Men zal de Verkoopbare vervallen Panden, kunnen lossen of daarvan de interessen aanzuiveren, voor of uiterlijk op Dingsdag den 7 Junij te voren.

Breda, den 3 Mei 1831.

J. D. M. SNOECK.

* * Men vraagt te Koop, een goed getrouwd Paard, tusschen de 6 en 8 Jaren oud, geschikt voor een Militair. Nadere informatie bij de Uitgevers dezes.

* * *Leven en Krijgsverrigtingen* van DIEBITSCH'S ADJUTANT BAJKANSKI, vergeleken met die der voornaamste *Russische legerhoofden*, is uitgegeven door W. J. THIEME te Zutphen, prijs . . . . . ƒ 1,10

Bij mijne overleden verkrijgbaar zijn, RIJP en GRUEN *Nieuwe Wet*. Bott, vrijwillig Gerechtsdienaar en Gezworene bij het Geldelijk Keur Batt. te Velde, voordeele van de achtergelatene betrekkingen der Schutters.

* * De Boekhandelaar A. F. H. SMIT te *Rotterdam* heeft uitgegeven en alhier bij BROESE & COMP., STERK en VAN GULICK & HERMANS verkrijgbaar gesteld: *LIEFDE ZAL ALLES VERSPEIJEN, TER EERE*, door *Anna der Haop Jr.* Opgezegd op den *Rotterdamschen Haagschen* en *Leijdschen* Schouwburg, door Mevrouw *Hoedt*, ter gelegenheid van het opvoeren van het Nastukje ZEEROEM.

Te Breda bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.